

ΑΓΝΩΣΤΕΣ ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

Η ΕΚΔΙΚΗΣΙΣ ΤΟΥ ΜΙΑΟΥΛΗ

Τὰ Φύλλα, τὸ πράσινο χωριουδάκι τῆς Εὐβοίας, κί' ὁ ἐραστής τῆς. Τὸ Σεράγι τοῦ Γκεζαίρ μπέν. Τὸ βουρλο μὲ τὰ λιθρίνια καὶ τὸ μαχαίρι τοῦ

Ἀπὸ φαρᾶς πειρατῆς. Ἡ ἀνηψιά τοῦ Μισοῦλη. Τὸ πάθημα τῆς Χρυσάφως, θείας τοῦ Ἀνδρέα. Μισοῦλη. Μιά τραγωδία στὸ τεύρικο κίοςκι.

Πολλοὶ νομίζουν—διάρθοι ἱστορικοὶ τὸ γράφουν κίοςκι—ὅτι ὁ ἔνδοξος ναύαρχος Ἀνδρέας Μισοῦλης ἦταν Ὑδραῖος. Αὐτὸ δὲν εἶνε ἀλήθεια. Ὁ Ἀνδρέας Βώκος, ὁ ἔπειτα ὀνομασθεὶς Μισοῦλης γεννήθηκε στὴν Εὐβοία, στὸ χωριὸ Φύλλα, ποῦ βρίσκεται κοντὰ στὴ Χαλκίδα, κατὰ τὸ ἔτος 1769. Στὸ καταπράσινο αὐτὸ χωριουδάκι σώζεται ἀκόμη, πίσω ἀπὸ τὴν ἐκκλησία τῆς Ἁγίας Ἐλεούσας, τὸ ταπεινὸ σπιτάκι μέσα στὸ ὅποιον εἶδε τὸ φῶς τῆς ἡμέρας ὁ γυιὸς τοῦ φτωχοῦ ψαοῦ Δημήτρη Βώκου.

Τὰ πρώτα χρόνια τῆς ἡλικίας του πέρασαν μὲ τὸ ψόρεμα. Ἀργότερα ὅμως ὁ Ἀνδρέας ἄρχισε νὰ ζητᾷ μεγαλειότερα ταξείδια. Ὁ πατέρας του καὶ γιὰ νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ καὶ γιὰ νὰ βγάλῃ περισσότερα κέρδη, ξανάπιασε τὴ δουλειὰ τῆς νιότης του, κουσάρος. Πατέρας καὶ γυιὸς πηγαίνουν ἀπὸ καιροῖς ἀπὸ καιροῖς στὴν Ὑδρα, ἔμπαιναν σὲ Ὑδραῖα καροβία καὶ λαβαίνανε μέρος σὲ πειρατικὲς ἐκδρομὲς γύρω ἀπὸ τὸν Καφηρέα καὶ περὶ πέρα ἀκόμη.

Μέσα τὸν πέρασος λοιπόν, μὲ χίλιους κινδύνους, ἀτάσκαλε τὸ κορμί του ὁ νέος Ἀνδρέας. Ἦταν ὁ τέλειος τύπος τοῦ Ἑλληνικοῦ θαλασσινοῦ: Κορμωστασιά, μπράτσα, ματιά, περπάτημα, ψυχικὴ δύναμι.

Τὰ αἰσθήματα τοῦ Μισοῦλη γιὰ τὴν οἰκογενειακὴ τιμὴ τὴ δειχνουν καὶ τὰ παρακάτω ἀνέκδοτα.

Μιά μέρα ἔπασσε στὸ ξύλο ἕναν συγχωριανό του, γιὰτὶ δὲν ἤθελε νὰ παντρευτῆ τὴν ἑαδούχη του, ποῦ τὴν ἐξέθεσε χορευόντας μαζί τῆς. Ἐπειτ' ἀπ' τὸ ξύλο, ὁ συγχωριανὸς του εἶπε στὸν πατέρα τῆς κόρης:

— Τώρα κατάλαβα πόσο τὴ ἀγαπᾷς! Τὴν Κυριακὴ, ἂν θέλεις, νὰ γείνουν τὰ στεφανώματα. Καὶ ἔγιναν, κι' ἔζησαν εὐτυχισμένοι.

Τὸ ἄλλο ὅμως ἐπίσπδιο τοῦ νεαροῦ Μισοῦλη ἀποτελεῖ δολοκλήρη τραγωδία, ποῦ τὸν ἀνάγκασε νὰ ἐγκαταλείψῃ δεκαπενταετῆς ἀκόμη τὴν πατρίδα του, τὴν οἰκογένειά του, τοὺς φίλους του καὶ φανέρωσε ἀπὸ τότε τὸν μέλλοντα ἀτόρημον ἐκδικητὴν τῆς ἐθνικῆς τιμῆς.

Κατὰ τὰ τέλη τοῦ III' αἰῶνος στὴ Χαλκίδα ἕνας πλούσιος καὶ ἰσχυρὸς ὄθω μανικὸς οἶκος βοσκοῦτανε στὴν ἀγροί του. Ὁλη ἡ Εὐβοία ἦτανε στὴν ἐξουσία του. Γενάρχης του λεγότανε ὁ Ἀχιμὲ πασάς, ἀγαπημένος τοῦ Σουλτάνου ποῦ ἔφτασε νὰ τὸν ἀνεβᾶσιν στὸ ἀξίωμα τοῦ Μεγάλου Βεζίρη. Ἐγγονος τούτου καὶ κληρονόμος ὑπῆρξε ὁ πολὺς Γκεζαίρ μπένης, ποῦ εἶχε στὴ διοίκησιν τοῦ νομοῦ τὸν τίτλο τοῦ ταμίᾳ—γι' αὐτὸ λεγότανε χαζινατάραγας—καὶ τὸν ἀσημένιο δίσκο μὲ τ' ἀργυρὰ κλειδιά τοῦ φρουρίου τῆς Χαλκίδος στὴ φύλαξί του. Ὁ Γκεζαίρ μπένης ἦταν 27 ἔτων, ὁμορφος καὶ ρωμαλέος, εὐθύμος καὶ τραγουδιστής, ἀλλὰ καὶ πολὺ φιλήδονος καὶ αἰμοχαρῆς, τὸ καμάρι τῆς μάντας του καὶ τὸν ἰσχυρὸν του θείον καὶ ὁ τρόμος Ὁθωμανῶν καὶ Χριστιανῶν. Τετρακόσια χωριά τῆς Εὐβοίας καὶ τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, ἕνα μεγάλο καὶ πολυτελέστατο Σεράγι μέσα στὴ Χαλκίδα, ἕνα θανμάσιο κτήμα ἐκτάσεως χίλιον στρεμμάτων, αὐτὰ ἦταν ὁ κυριώτερος πλοῦτος τοῦ μπέν.

Ὁ Γκεζαίρ μπένης, γυρίζοντας μιά μέρα στὸ κτήματά του, ἀπαντᾷ στὸ δρόμο μιά ὁμορφὴ γυναίκα χριστιανή. Ἦταν ἡ Χρυσάφως, ἀδελφὴ τοῦ Δημητρίου Βώκου, νεόπαντρη, μὲ κάποιο φτωχὸ χωρικό, ὀνομαζόμενο Τσαλαπαῶ. Ἡ Χρυσάφως μὲ τὰ δροσερὰ τῆς νειάτα, ἀνάμπε τῆς ἀκόλαστος ἐπιθυμίας τοῦ κακομαθημένου μπέν. Ἐρώτησε κι' ἔμαθε ὅτι ἡ Χρυσάφως ἦταν ἀναγκασμένη νὰ ξενοδολεῖ, καὶ τὴν ἄλλη μέρα τὴν ἐκάλεσε στὸ κτήμα, τάχα γιὰ ἐργασία, μὲ ἄλλες γυναῖκες Φυλιώτισσες. Κατὰ τὸ βράδι, ὁ Γκεζαίρ καλεῖ τὴ Χρυσάφως τάχα γιὰ νὰ τὴν πληρώσῃ. Ἡ Χρυσάφως πηγαίνει ἀνούποτη, καὶ ὁ αἰσχυρὸς Ὁθωμανὸς τὴν ἀναγκάζει μὲ τὸ μαχαίρι νὰ ὑποκύβῃ στὸ κτηνώδες πάθος του.

Συντριμμένη ἀπὸ τὴν προσβολή, ἡ νεαρὴ θεία τοῦ Μισοῦλη, πηγαίνει στὸ χωριό, πέφτει στὰ πόδια τοῦ ἀδελφοῦ τῆς Δημήτρη καὶ μὲ δάκρυα διηγεῖται τὸ πάθημά τῆς. Στὴ σκηνὴ αὐτὴ ἦτανε μπροστὰ καὶ ὁ Ἀνδρέας, ὁ ἀνηψιὸς τῆς.

— Τὸν ἄτιμο, θὰ τὸνε σκοτώσω! μονογκοῖζε ὁ παλιὸς Κουρσάρος.

Ἀλλὰ ὁ Ἀνδρέας καταπραίνει τὸν πατέρα του καὶ τὸν ἀναχαίττει, γιὰ νὰ μὴν ἀποτύχῃ στὰ χεῖρα του ἡ ἐκδικησις. Ὁ Ἀνδρέας συλλογιζότανε ὅτι καὶ ἰσχυ-

ρὸς εἶνε καὶ στὴν ἀκμὴ τῆς νεότητος του ὁ φοβερὸς Γκεζαίρ μπένης, ἐνῶ ὁ πατέρας του Δημήτρη ἦταν 58 ἔτων. Κρῦβοντας λοιπὸν μέσα του τὴν ἐκδικησὴ ὁ Ἀνδρέας μελετᾷ μόνος του νὰ τὴν πύρῃ.

Μιά χινοσφοιάτικη μέρα τοῦ ἔτους 1786, ἔσιερα ἀπὸ βορρῆ, ἔπιασε καλοκαιριά καὶ ὁ Ἀνδρέας βγήκε στὸ ψόρεμα. Ἡ δουλειὰ του ἐπῆγε καλὰ. Ἄραξε τὴ βάρσα, ὅπως συνήθως, στὸ ἔρημο λιμανάκι τῆς Μπούμπας, ἐξεχώρησε τὰ ἐλκετώτερα ψάρια καὶ τὰ πέρασε σ' ἕνα βουρλο. Ἐπειτα, ἔβγαλε τὸ μαχαίρι του κι' ἄρχισε νὰ τὸ ἀκονίζει στὴν πέτρα. Ὁ Μισοῦλης ἐτοιμάει τὴν ἐκδικησὴν του.

Κατόπιν κρατώντας τὸ βοῦλο μὲ τὰ διωλεχτὰ ψάρια, τραβᾷ μὲ σταθερὰ βήματα γιὰ τὸ κτήμα τοῦ μπέν. Ὁ Γκεζαίρ βλέπει τὸν Ἀνδρέα ἀπὸ τὸ κίοςκι καὶ τὸν φωνάζει. Μπαίνει στὸ κίοςκι ὁ Ἀνδρέας ψάχνοντας μὲ τὸ μάτι τοῦ γυρῶ καὶ λέει: — Σάφωρα αὐτὸ τὸ πεσκέσι, μπέν μου! Ὁ Γκεζαίρ παίρνει τὸ βοῦλο μὲ ψαροὺς λέγοντας: — Τί ὄρατα λιθρίνια! Τί ὄρατα μπαμποῦνια! Μὰ ὁ Ἀνδρέας δὲν τοῦ ἀφήνει καιροῦ. Ἀστραλίδον βγάξει τὸ μαχαίρι χτυπᾷ στὴν καρδίαν τὸν Γκεζαίρ καὶ τὸν ρίχνει νεκρό. Οἱ στιγμῆς εἶνε πολὺτιμες. Ὁ Ἀνδρέας ἀσπάζει τὸ πτόμα τοῦ Τοῦρκο καὶ τὸ ρίχνει στὸν παραπόταμο ποῦ ἦταν πίσω ἀπὸ τὸ κίοςκι στὴν Ἀρασιώτισσα, δυναμωμένη ὀλο τὸ νερὸ τῆς βορρῆς. Τρέχοντας ὁ Ἀνδρέας πηγαίνει στὸ χωριὸ καὶ τὰ λέει ὅλα στὸν πατέρα του. Δὲν ἔχουν ὅμως καιροῦ γιὰ χάσιμο. Ἐτοιμάζοντ γρήγορα μὴ τὴ φευγάλα. Μαζεύουν ὄχι πολὺτιμο εἶχαν, τὰ βάζουν σὲ δύο μεγάλα κιβώτια, μπαίνουν στὴ μεγάλη ψαρὸβάρσα ὅλοι καὶ ἡ Χρυσάφως μὲ τὸν ἄντρα τῆς, καὶ τροβοῦν γιὰ τὸν Ὠρωπὸ τῆς Ἀττιζῆς, μὲ τὸν παρὶ φουσκομένο ὀλο τὸν ποῖμο ἄγερα. Ἀπὸ κεῖ πηγαίνουν στὸν Πειραιά, κι' ἔπειτα στὴν Ὑδρα, ὅπου καὶ συγγενεῖς καὶ φίλους εἶχαν. Ἐκεῖ ἔζησαν γιὰ κάμποσο καιροῦ σὲ μιά δασομένη ἐρημὴ ἀρογιαλιὰ καὶ στὸ ἀπέναντι νησάκι Δοξός, μέχρις ὅτου καταπέσῃ ἡ λύσσα τῶν Τοῦρκοῦν.

Οἱ συγγενεῖς τοῦ Γκεζαίρ, ὅταν ἴδοντ' ἀπὸ κάμποσες ἡμέρες βόρζαν τὸ πτόμα, ἀπέκρυψαν ὅσο καλλίτερα ἠμποροῦσαν τὸ φόνο. Καὶ εἶπανε ὅτι τάχα τὸ στοιχεῖο ποῦ ἔβγαίνει ἀπὸ τὴν πλατάννα καὶ ἐτρογεε στὴν ἀρχὴ μὲν μόνο χριστιανούς, ἔπειτα ὅμως καὶ Τοῦρκοὺς, ἔφαγε καὶ τὸ Γκεζαίρ. Ἡθελαν εἶσαι, γιὰ νὰ οἰκονομοῦν τις περιστάσεις, νὰ φροτῶνουν στὸ στοιχεῖο τὸ δέντρον τις δολοφονίας ποῦ γινόντουσαν καθε τῆσ ἀπὸ ἀμοιβαῖες ἀντεκδικήσεις. Τὴ φορὰ ὅμως τοῦτῃ οἱ Τοῦρκοι ἀπεφάσαν νὰ βάλουν τέλος στὶς ἐξαφανίσεις. Ἐβγάλαν λοιπὸν προκήρυξι σ' ἐκκλησιὰς καὶ ἱζαμά, στὴ Χαλκίδα καὶ σ' ὅλα τὰ γύρω χωριά, καὶ εἶπανε:

Σακιν τὸ στοιχεῖο
Νὰ μὴ φάγῃ πιά μήτε Τοῦρκο μήτε Ρωμηό,
Γιατὶ τὸ πάσιμα καὶ τὸ κρεμμύμι!

Καὶ ὅμως τὸ Στοιχεῖο ἔφαγε πολλούς ἄλλους ἀκόμη μέχρι τὶς Ἐπαναστάσεως.

Ὁ ἱστερικὸς

ΙΣΤΟΡΙΟΥΛΕΣ

... ΟΧΙ ΔΥΝΑΤΑ, κ. ΜΠΑΛΖΑΚ!...

Ὁ Μπαλζακ ἐπήγαγε συχνὰ στὴς πρηνήσεις ντὲ Βαγκρασιόν, ποῦ τὸ σαλόνι τῆς ἦταν περιφημὸν στὴν ἀρχὴ τῆς βασιλείας τοῦ Λουδοβίκου — Φιλίππου. Ἐνα βράδυ τῆς συναναστροφῆς ἐνῶ μιλοῦσαν γιὰ τὰ ἀπόκρυφα τῆς γυναικείας καρδιάς, μιά ἀπὸ τὶς κυρίες εἶπε στὸ Μπαλζακ:

— Ἄ, κύριε πόσο καλὰ ξέρετε τὶς γυναῖκες.

Ὁ Μπαλζακ ἤξερε πάρα πολὺ λίγο τὴν κυρία καὶ ὅμως ἐρριφοκινδύνευσε νὰ τῆς εἰπῇ αὐτὰ τὰ λόγια:

— Τόσο καλὰ κυρία μου, ὅστε μοῦ ἄρκει νὰ ζητᾷξω μιά στιγμή μιά γυναίκα γιὰ νὰ γνωρίσω ἀμέσως τὴν ἱστορία τῆς ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποῦ γεννήθηκε. Θέλετε νὰ σὰς εἰπῶ καὶ τὴ δική σας, ἀγαπητὴ κυρία;

— Ὅχι, δ υ ν α τ ἄ ! παρεκάλεσε ἡ κυρία κοκκινίζοντας.

